

lezen in de

van een misver-
stijste) meening,
zijn, aangaande
denkbeelden zou
gewoonlijk onder

in strijd met de
sche beginselen,
eilige Schrift ge-

inck en de predi-
canden met de
namelijk, dat zij
atie bijvallen.

eerde voorstel-
terugtrekken
leht in een zóó
nvolk voor de
nder argumen-
tan de N. Dr.

bedochde brochure
en blijken te zijn

ordt niet gezegd,
niet ver mis zijn,
eringen over Ne-
de rubberstree-
onjuistheden niet
ze wettige Over-

og wel met een
atte en dat Prof.
n. j. hadden in Indië
er dus niet meer,
zag kwam er een
greep en in haar
bewind tot Over-
verdisconteren in

de capitulatie zat
door de Koningin
in Australië. Er
moeten we maar
belofte aan Indië
f. niets te beloven.
d van eenvoud,
ezelfde parallel

zou Mussert eer-
ker hij er bij af-
was, met behulp
openen, een staats-
hier terug was.
nisters in zoo'n
met de wettige
het "Nederland-

erder:

de zijnen op dit
weekbladen is be-
veranderd. Want
dan toch telkens
wordt als "het in
n", waarmee het
ag een zeker "aan-
tot samenwerking

agsprobleem juist
epublikeinsche re-
nditiame en terro-
thans zoo zwaar
egeering" machte-

op Java nu dese
n. Ze moeten zegt
in de Republiek
reid zijn, aan de
staan: na bereikte
bevolking van Java

t Batavia, en het
derland berit, dan
hebben, dan zullen
et overdragen aan
n, maar aan den
taat Soekarno, de
re figuur van Tan

v. d. Brink, Vers-
niet. Dat maakt
te ontwikkelt zich
De Giroudijn, die
open.
elling wil nemen,
et begint!
t het gezag, welke
aring.

zellig, de syno-
n. Grootvorsten
zoo, verzwijgen

de namen van Bavinck-Wiersinga e.a. angstvallig.
En de recensenten durven niets. Ze hebben alleen
nog hun Toornvliet..... K. S.

Het dilemma.

Uit „Herrijzend Nederland“:

Het alternatief: „Soekarno of koloniale overheersing
door de Nederlanders“ is onjuist gesteld, en in de mond
van hen, die het beter moesten weten *opzettelijk* verdraaid.
Het ware alternatief is: Soekarno of Indonesische
Vrijheid!

Soekarno of — kolonie.

Mussert of — Moskou.

Vind maar een dwaas dilemma uit, en het volk
zakt door de knieën. In den staat (1940): Mus-
sert of Moskou. En in de Kerk (1944): Voor of
tegen het gezag der synodes. Of: zijn onze kinde-
ren nu wedergeboren of heidenkinderen? En zoo
meer. K. S.

GEREF. KERKEN.

(Onderhoudende Art. 31 K.O.).

Taxetel te:

Zalk en Veecaten, J. v. d. Haagen te Bruchterveld en T.
de Haan te Valthermond.

Beroepen te:

Wormerveer—Koog-Zaandijk, H. C. Overeem, cand. te
Deventer.

Eindhoven, L. J. Goris te Emmer-Erfscheidevveen.

Mussel, cand. H. C. Overeem te Kampen.

Rijnburg, J. Hettinga te Hasselt.

Oldenzaal, cand. A. Duits te Kampen.

Delfzijl, cand. C. P. Plooy te Hilversum.

Wapenveld, J. v. d. Hagen te Bruchterveld.

Oldehove (Gr.), cand. C. P. Plooy te Hilversum.

Aangenomen naar:

Utrecht, H. J. Schilder te Bergschenhoek.

Bedankt voor:

Hilversum en Ermelo, H. Veltman te 's-Hertogenbosch.

Harlingen, J. O. Mulder te Hattem.

IJmuiden, G. A. Hoeckstra te Bedum.

Westeremden, J. W. v. d. Hell te Hantum.

VERSLAG DER GENERALE SYNODE VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND (ONDERH. ART. 31 K.O.) TE GRONINGEN, VIII.

VRIJDAG 28 JUNI.

Nadat des morgens en ook 's middags in besloten zitting
is vergaderd, opent de Praeses om 8 uur de

Avondvergadering.

Gezongen wordt Psalm 65:4 en 5. De Praeses leest
Markus 13:24—37 en gaat voor in gebed.

De aan de afgevaardigden verstrekte Acta worden goed-
gekeurd.

De H. Meulink rapporteert namens Commissie III over
het verzoek van de Particuliere Synode van Utrecht omtrent
„de verhouding van onze Kerken ten opzichte van de Hooze
Overheid“.

De Commissie stelt aan de Synode voor, uit te spreken:
Te dat de Kerken, die zich hebben vrijgemaakt van de
zondige besluiten der Synodes 1939—1943 en 1943—1946,
den alouden grondslag van het aloude kerkverband hebben
bewaard, en misdien gebleven zijn wat ze waren, n.l. De
Gereformeerde Kerken in Nederland, en dat hiervan mede-
deeling aan de Hooze Overheid is geschied;

Ze dat de diaconieën dezer Kerken elk voor zich als dia-
conie van de Gereformeerde Kerk ter plaatse zich bij de
plaatselijke Overheid in 't verleden hebben bekend gemaakt,
mer verzoek van plaatsing op de lijsten van instellingen van
welddadigheid, door welke plaatsing zij rechtspersoonlijkheid
hebben verkregen en dus bevoegd zijn tot het verrichten van
burgerrechtelijke handelingen, als koop en verkoop, sluiten
van contracten, aanvaarden van nalatenschappen enz., in
welke bekendmaking, verzoek en plaatsing op bedoelde lijst
door de bewaring van den ouden verbandsgrondslag in de
vrijmaking dier Kerken niet de minste verandering gebracht
is;

Ze dat van 'n nieuwe melding of nieuw verzoek tot plaatsing
op bovengenoemde lijst alzoo geen sprake kan zijn, ook niet
bij eventuele onverhoopde weigering der plaatselijke Over-
heid, onze Diaconieën onder de haar toekomende benaming,
namelijk: Diaconie van de Gereformeerde Kerk te
te handhaven, aangezien het aan de plaatselijke Overheid
niet toekomt, over de daaraan ten grondslag liggende kwestie
van de geldigheid dezer benaming een uitspraak te doen;
maar dat alleen, waar zulks noodig is, wijziging in 't adres
der Diaconie aan de plaatselijke Overheid kan worden bericht.

Deze conclusies worden goedgekeurd. De Rapporteur ont-
vangt dank voor zijn arbeid.

De scrība doet mededeeling van de navolgende benoe-
mingen:

Voor de correspondentie met de Hooze Overheid: primi:
Prof. Dr. K. Schilder, samenroeper (Kampen), Prof. P.
Deddens (Kampen), H. J. Kouwenhoven (Voorburg), Ds
D. van Dijk (Groningen), Mr. J. C. Hummelen (Groningen);
secundi: Ds F. A. den Boeft (Helptman), A. Schilder (Den
Haag), Mr. J. Meulink (Enschede).

Voor zekerstelling van Kerkelijke goederen: Prof. P.
Deddens (samenroeper, H. J. Wey (Rotterdam), Mr. J. C.
Hummelen.

Radiouitzending kerkdiensten: Ds J. Vreugdenhil, samen-
roeper (Zwolle), Ds J. Keizer (Heemstede), Ds J. van Brug-

gen (Assen), Jac. G. v. Oort (Utrecht), P. Waalewijn
(Amersfoort), Ds F. de Vries ('s-Gravenhage), P. Groen
(Rotterdam).

Voor de Zending onder de heidenen en Mohammedanen:
Groningen—Friesland: primi: Ds J. van Dijk (Schild-
wolde), Ds D. van Dijk; sec.: J. v. Dijk (Huisum), H.
Pilon (Uithuizermeeden).

Drente: primi: Ds J. Meyer (Hoogeveen), J. Veenstra
(Meppel); sec.: Ds C. Stam (Ze Exloërmond), W. Horlings
(Musselkanaal).

Overijsel—Gelderland: primi: Ds J. Smelik (Apeldoorn),
Mr. J. Meulink; sec.: Ds J. de Waard (Kampen), J. Admi-
raal (Hasselt).

Utrecht: primi: Ds E. T. v. d. Born (Amersfoort), C. C.
de Vries (Nijkerk); sec.: Ds J. A. Vink (Amersfoort), W.
Stassen (Bilthoven).

Noord-Holland: primi: Ds K. Doornbos (Wormer), Ds
F. Tollenaar (Den Helder); sec.: N. C. Waagmeester
(Zaandam), J. A. Zwaan (IJmuiden).

Zuid-Holland: primi: Dr. P. Jasperse (Leiden), Ds F. de
Vries ('s-Gravenhage); sec.: Ds G. K. Schoep ('s-Graven-
hage), Ds J. Francke (Rotterdam-Delfshaven).

Noord-Brabant—Zeeland—Limburg: primi: Ds J. Velt-
man ('s-Hertogenbosch), J. Olthoff (Middelburg); sec.: L.
Berk (Breda), Ds J. F. Solle (Zoutepui).

Voor de vooropleiding: Ds F. de Vries (samenroeper),
Dr. P. Jasperse, Meij. M. Parmentier (Oegstgeest), C. C.
de Vries.

Voor de Kerken van Bentheim—Oost-Friesland: primi: Ds
G. Visé, samenroeper (Leerdam), Ds J. den Ouden (Hark-
stede), Ds J. v. Raalte (Neele), W. G. Beestink (Groningen);
sec.: Ds G. Th. Koopmans ('s-Gravenhage), K. Wierenga
(Helptman).

Voor de correspondentie met buitenlandsche Kerken: primi:
Ds F. A. den Boeft (samenroeper), Prof. Dr. K. Schilder,
Drs R. H. Bremmer (Zwolle), H. J. Kouwenhoven, Dr. P.
A. Jongma (Zwolle), Ds W. G. Visé; sec.: G. Venhuizen
(Middelstum), Ds C. Vonk (Schiedam).

Voor het contact met de Chr. Geref. Kerken: Prof. P.
Deddens (samenroeper), Prof. Dr. S. Greijndanus (Kampen),
Prof. Dr. K. Schilder, Ds J. v. Bruggen, Ds C. H. Linde-
boom (Kampen), Ds F. de Vries, P. Waalewijn, C. Lentink
(Apeldoorn).

Voor de geestelijke verzorging van militairen: primi: Ds
F. A. den Boeft (samenroeper), Ds B. A. Bos (Voorburg),
Ds I. de Wolff (Enschede), G. Bijlenga (Breukelen), J.
Olthoff; sec.: Ds A. Bos (Harlingen), H. Vogel (Groningen).

Voor de C.C. van de I.K.O.: Ds B. A. Bos (pr.), Ds I.
de Wolff (sec.).

Voor samenspreking in het I.K.O.: primi: Ds D. v. Dijk,
Ds F. A. den Boeft; sec.: H. J. Kouwenhoven, Ds M. de
Goede (Utrecht).

Voor het geestelijk werk in de N.O.-polder: Ds J. Smelik,
Ds S. Cuossens (Blokzijl), J. Veenstra (Meppel).

Voor het onderzoek naar de positie van de Prae-adviseurs:
Prof. Dr. S. Greijndanus, Ds F. L. Bos (Vlaardingen), W.
C. v. Zwieten (Utrecht), Ds J. Schelhaas, H. G. Smit
(Utrecht).

Voor het bewaren van het Archief werd aangewezen de
Kerk van Groningen.

Voor het toezicht op het Archief: Ds J. v. Bruggen, J.
Bovenhuis (Assen).

Voor het onderzoek naar de voortzetting van de Zending
onder de Joden: Ds H. Vogel (Amsterdam), Dr. D. K.
Wielenga (Rotterdam), J. v. d. Engel (Rotterdam), A.
Gerber (Ermelo).

Voor de geestelijke verzorging van en de Evangelisatie onder
de zeevarenden: Ds J. Francke, Ds F. Tollenaar, G. J. Dost
(Schiedam), Meij. H. Salomons (Groningen), J. H. Zwaan.

Voor het uitschrijven van een bededag werd aangewezen
de classis 's-Gravenhage, terwijl voor het voorbereiden van
de volgende Synode, welke D.V. in Augustus 1949 in Amers-
foort zal gehouden worden, de leden van het Moderamen
van de Synode '46 zullen zorgen.

Voor het contact met België, N-Frankrijk, Argentinië,
Londen en Curaçao werden geen Deputaten benoemd, daar
de werkzaamheden daarvoor historisch ressorteren resp.
onder de Classis Dordrecht, Gorkum en Rotterdam en de
Kerk van 's-Gravenhage-West.

Besloten werd het schrijven van de Chr. Ref. Church
uit Amerika te beantwoorden en haar tevens mede te deelen,
dat Ds D. van Dijk een tournee door Amerika zal maken,
om de Kerken aldaar in te lichten over de kerkelijke toes-
tanden in Nederland.

Bij de rondvraag wordt door Ds Smelik opgemerkt, of
bij een eventuele Volkstelling door de Regeering, aan onze
Kerkleden ook moet worden geadviseerd, de postale aan-
duiding „onderhoudende Art. 31 K.O.“ onder de aanduiding
Geref. Kerken aan te brengen.

T.z.t. zal er in de Kerkelijke pers de noodige aandacht aan
deze zaak worden geschonken.

Gezongen wordt Psalm 90:9.

Hierna sprak de Praeses, Ds H. Knoop, een slotwoord
en zei o.m. het volgende:

Nu is dus — sommigen zullen zeggen eindelijk — het
oogenblik aangebroken, dat de Generale Synode van de
Geref. Kerken haar zittingen kan beëindigen. De bes. afge-
vaardigden kunnen weer tot den arbeid in hun eigen plaats-
elijke Kerk terugkeeren. Wij kunnen zeggen: het agendum
is afgewerkt. Nog een oogenblik en de Synode bestaat niet
meer. De profetie van sommigen, dat wij hier met de Kerst-
dagen nog zouden vergaderen, is niet uitgekomen. Het bleken
broederlike profeten te zijn. Dat wij nu zoover zijn, stemt
ons dankbaar. Dankbaar om meer dan een reden. Er moest
heel wat werk worden gedaan. De Synode-vergaderingen
hebben gestaan onder den druk van het feit van de weder-
opbouw der Kerk. De afgevaardigden konden zoo noode
worden gemist door de plaatselijke Kerken. Ook daar is
de druk gevoeld. En zij dachten aan het op hen te wachten
liggende werk en hadden toch hier te zijn. We zijn de Ker-
ken dankbaar voor het offer dat zij hebben gebracht. En nu
wij staan aan het eind van dezen Synode-weg, laten we
even terug zien, naar wat er is gedaan. Niemand beter dan
wij weten, dat er door de Commissies hard en zwaar is ge-
arbeid. Geprobeerd is ook om dit grondig te doen. Toen ik
tegen aanleg en begeerte in als Praeses moest optreden, heb
ik mij afgevraagd, hoe deze functie door mij in deze situatie

zou moeten worden vervuld. Ik toch had geen ervaring in
dezen van betekenis. Afgezien van het feit, dat er een voor-
loopige Synode was geweest te Enschedé, was dit de eerste
Synode onder Kerken. Hoe moest de arbeid worden verricht.
Zonder jachten en jagen, opdat er geen onrijpe beslissingen
zouden worden genomen en we later zouden zitten met de
onverteerde brokken. Leiding moet zijn vooruitzien. Er moet
tijd zijn om rustig te werken, opdat de beslissingen met een-
parigheid kunnen worden genomen. Er dreigt telkens gevaar,
dat er te veel wordt gesproken en misschien is er ook wel
eens te veel gezegd. Het is echter beter te veel dan te weinig
te zeggen. De beraadslagingen mochten worden gehouden
in een sfeer van rust. Mijn leiding van de Synode gaf mis-
schien soms blijk van onervarenheid. Ik ben mijn tekort
bewust. Vergeet het mij, broeders. Hartelijk dank dat gij de
gebreken zoo vriendelijk hebt willen harten. Het moderamen
werd soms voor moeilijke situaties geplaatst. Als we terug
zien op den afgelegden weg, blijkt het dat we samen in de
eenigheid des geloofs bleken pal te staan. Pal te staan voor
de vrijheid waarmee Christus ons heeft vrijgemaakt.
Pal te staan, opdat niet wederom een juk van dienstbaarheid
ons en onze kerken wordt opgelegd. Pal te staan voor de
Theol. Hoogeschool, die ons allen lief is, voor het zoeken
van contact met de Chr. Geref. Kerk, voor de samenspreking
met de Synode—Duursma en zooveel meer. En zeker dekken
ideaal en werkelijkheid elkaar niet, dat weet God. Daarom
past ons: Niet ons, o Heere, maar Uwe Naam zij de eere.
De Heere is onzer gedachtig geweest. Hij heeft gehoord als
wij riepen, Hij gaf licht in duisternis. Dat was het geheim.
Zijn Naam zij geprezen. Bij wijlen vraagt ook het vleesch
weer zijn deel. Onze beste werken zijn immer met zonde
bevekt en onvolkomen. Zelfs de allerheiligste heeft maar
een klein beginsel van de gehoorzaamheid.

Allen worden wij te licht bevonden in de weegschaal des
Heeren. Maar na de klacht: Zoo Gij de ongerechtigheid
gadeslaat, wie zal bestaan? past zeker de jubel: Maar bij U
is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt.

Ongetwijfeld denk ik aan wat wijlen Ds J. C. Sijdel zei:
Onze roeping en onze dienst zijn niet ijdel. Onze vrucht moet
zijn uit Hem. Dan zullen wij eenmaal als een school worden
ingedragen in de hemelsche schuren.

Voorts als we terugzien op den afgelegden Synode-weg,
moet dank worden gebracht aan allen die hebben meegewerkt.
Daarbij denk ik aan de voorzitters en rapporteurs van de
Commissies, aan de adviseurs van onze praee-adviseurs, pers-
commissie en persverslaggevers, de eerste scrība (die zeker
wel de zwaarste last heeft gedragen en soms dag en nacht
heeft gewerkt), de tweede scrība, die op bescheiden wijze
zijn werk verrichtte; de assessor niet te vergeten, de meisjes
werkzaam aan het Bureau van de Synode, de Kerk van
Groningen, de gastheeren en -vrouwen die hun huis zoo
langen tijd voor de afgevaardigden hebben opengesteld, en
aan den kosten en zijn vrouw met de helpsters, die ons hebben
verzorgd als hun eigen kinderen en getraceerd of we alle
dagen jarig waren. We zijn dankbaar voor alles wat we
hier hebben ondervonden en zullen dat ons heele leven mee-
nemen.

En nu keeren wij tot de onzen en onzen arbeid terug.
En voor ons ligt de toekomst. Wat zal die brengen? God
alleen weet het. Laat ons waken en bidden opdat we niet
vallen in verzoeking. Een is er die ons zoekt. Hij heeft
kleinen tijd, maar grooten toorn. Hij maakt zich gereed voor
een volgenden veldslag. Bloediger en bestialer nog dan de
vorige. Laat ons daarom waken en bidden opdat wij niet
vallen in de verzoeking. Pal staan tegen de verzoeking om te
vallen in de tegenstelling tusschen ouderen en jongeren. De
Heere heeft beide gemaakt. Het is Gods ordening. Het is
immers Pinksteren geweest. De ouderen kunnen de jongeren
niet missen en de jongeren de ouderen niet. Laat ons aan het
Woord alleen ons onderwerpen. Geen afzonderlijk bedrijven
met de zelfstandige plaatselijke Kerk en de gemeenschap der
Kerken uit het oog verliezen. Laat er ons ook voor wachten,
dat de wederkomst des Heeren slechts een artikel is uit onze
Confessie. De Heere komt met haast. Laat dat ons leven
meer en meer beheerschen. Opdat wij pal staan voor de
vrijheid en ons niet meer laten brengen onder het juk der
dienstbaarheid. De Heere komt.

Prof. Greijndanus, het woord voerende namens de praee-
adviseurs dankt de Synode voor de uitnodiging om als
praee-adviseur op te treden. Dit is hun allen een eere, maar
legt ook groote verantwoordelijkheid op. De Professor wees
aan de hand van de geschiedenis op het tijdelijke en vergan-
kelijke van alle dingen. Alles gaat voorbij en toch blijft
alles ten goede en ten kwade doorwerken tot in eeuwigheid.
Wij hebben nu weer Synode gehouden. Wat wij hebben be-
sloten naar Zijn Woord zal niet ijdel zijn. Uit Hem, door
Hem en tot Hem zijn alle dingen. Hem tot eer.

Ds D. van Dijk, dankt den Praeses, Ds H. Knoop voor
zijn leiding van de Synode-vergaderingen. Toen de Synode
haar vergaderingen aanving stond nog niet vast wie Praeses
zou worden. Gij zijt toen gekozen en het bleek een goede
keuze te zijn geweest. Gij waart een goede Praeses. Eerlijk
en objectief. Gij waart in het moderamen een goed kame-
raad. U naast ons te weten maakte ons klein in ons zelf.
Na den bangen strijd in Dachau heeft God U weer met
genade en eere gekroond. Laat ons allen kinderlijk blijven
leven voor God naar Zijn Woord alleen.

Gezongen werd hierna Gezang 23:6; de Assessor ging
voor in dankgebed en de Praeses sloot de vergadering van de
Generale Synode.

— DE KWESTIE DS VAN HERWIJNEN. De Classis
Axel (Zeeland), was op Dinsdag 23 Juli in spoedeisende
vergadering te Goes bijeen en besloot, gezien dat het feit van
het voorgaan in den dienst des Woord in onze Geref. Kerken
door Ds van Herwijnen, verwarrend sticht, uit te spreken
zich genoodzaakt te achten, hoewel Ds van Herwijnen ge-
weigerd heeft revisie aan te vragen van zijn afschorsing en
afzetting, zijn zaak ter hand te nemen en geheel te onder-
zoeken. Er werd daartoe een commissie benoemd, met op-
dracht op grond van de betreffende stukken, advies uit te
brengen op de volgende classische vergadering, welke weder-
om vervroegd gehouden zal worden.

— 's-GRAVENHAGE-ZUID. In het Handboek 1946 is
niets opgenomen van de Kerk van 's-Gravenhage-Zuid. Hoe-
wel ook hier een aantal broeders en zusters zich hebben
vrijgemaakt, vergaderen zij niet zelfstandig in Den Haag-